

พัฒนาการและความเคลื่อนไหวของรัฐบาลไทยและกลุ่ม BRN ในการพูดคุยเพื่อสันติสุข ชายแดนภาคใต้

Development and Movement of Thai Government and BRN Group in Peace Dialogue in Thailand's Deep South

ณัฐินี ปิยะศิริพนธ์^{1*}

Natthinee Piyasiripon^{1*}

¹คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร; Faculty of Social Sciences Naresuan University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : natthineep@nu.ac.th

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.18

Received : March 20, 2025; Revised : April 8, 2025; Accepted : April 9, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิชาการนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง อ่านระหว่างบรรทัดเพื่อทำความเข้าใจเป้าหมายที่แท้จริงของ BRN ผ่านแถลงการณ์การพูดคุยสันติสุขชายแดนใต้ วัตถุประสงค์ของบทความเพื่อนำเสนอให้เห็นถึงพัฒนาการและความเคลื่อนไหวของรัฐบาลไทยและกลุ่ม BRN ในการพูดคุยเพื่อสันติสุขชายแดนใต้ นำไปสู่การวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านกระบวนการพูดคุยสันติสุขระหว่างรัฐบาลไทยและกลุ่ม BRN เพื่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่ โดยใน พ.ศ. 2556 ได้มีการพูดคุยสันติภาพซึ่งภายหลังเปลี่ยนเป็นการพูดคุยเพื่อสันติสุขเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการระหว่างตัวแทนรัฐบาลไทยและตัวแทนกลุ่ม BRN ปัจจุบันนโยบายการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ภายใต้กรอบนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2566 – 2570 ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่กระบวนการพูดคุยขาดความต่อเนื่อง อันมีสาเหตุมาจากปัจจัยทางการเมืองของทั้งไทยและมาเลเซีย รวมทั้งจากกลุ่ม BRN เอง จึงยังไม่สามารถบรรลุข้อตกลงในการเจรจาได้ อย่างไรก็ตาม ทางกลุ่ม BRN ซึ่งขณะนี้มีความได้เปรียบในพื้นที่ จึงมีความพยายามกดดันให้รัฐบาลไทยเปิดการเจรจา ในขณะที่ทางรัฐบาลไทยยังไม่มีแนวโน้มในการขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้

คำสำคัญ (Keywords) : การพูดคุยสันติสุข, จังหวัดชายแดนภาคใต้, นโยบายการแก้ปัญหา

Abstract

This academic article is part of research on read between the lines to comprehend BRN's actual purposes through deep south peace dialogue statements. The purpose of this

Citation : Piyasiripon, N. (2025). Development and Movement of Thai Government and BRN Group in Peace Dialogue in Thailand's Deep South. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 293-302.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.18>

article is to present the development and movement of the Thai government and the BRN group in the peace dialogue in Thailand's Deep South, leads to analysis of the approach to resolve the issues in the Deep South through peace dialogue process between the Thai government and the BRN group, aiming to achieve peace in the region. In 2013, peace dialogue was officially initiated between representatives of the Thai government and the BRN group. Currently, the policy for resolving the problem in the deep south falls under the national security policy and plan for 2023-2027, issued by the National Security Council. This policy emphasizes the promotion of the peace dialogue process in the deep south. However, the process has lacked continuity due to political factors in both Thailand and Malaysia, as well as internal issues within the BRN group itself. As a result, no agreement has been reached. Nevertheless, the BRN group, which currently holds an advantage in the region, is attempting to pressure the Thai government into reopening negotiations, while the Thai government has yet to take any significant action to advance the peace dialogue process in the deep south.

Keywords : Peace Dialogue, Deep South, Problem-Resolution Policy

บทนำ (Introduction)

เหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้อาจเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นสภาพภูมิศาสตร์ความแตกต่างทางวัฒนธรรม มีพื้นที่อยู่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีสภาพทางสังคม วัฒนธรรม และศาสนาคล้ายกัน ส่งผลให้ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงมีลักษณะซับซ้อน และละเอียดอ่อนนำไปสู่การเคลื่อนไหวของกลุ่มเพื่อรวมตัวกันในรูปขององค์กรโดยมีวัตถุประสงค์แบ่งแยกดินแดนหรือเรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเอง ความเคลื่อนไหวของขบวนการแบ่งแยกดินแดนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยสืบเนื่องต่อกันมายาวนาน และมีเจตนารมณ์อุดมการณ์ของการต่อสู้เพื่อรัฐปัตตานี และรูปแบบของการต่อสู้ได้พัฒนาไปสู่การจัดองค์กรบางองค์กรอยู่ในประเทศไทยแต่หลายองค์กรอยู่ในมาเลเซีย อีกทั้งกลุ่มขบวนการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มียุทธศาสตร์การต่อสู้ โดยเลือกใช้ยุทธศาสตร์การต่อสู้ทุกรูปแบบเพื่อสร้างความสับสน และทำลายความมั่นคงของอำนาจรัฐให้ลดลง และพยายามหาแนวทางให้โลกมุสลิมและประชาคมระหว่างประเทศให้การสนับสนุน เพื่อสถาปนารัฐอิสลามปัตตานีที่มีเอกราชและอธิปไตยขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย (ณัฐปภัสร ธนศักดิ์ดี, 2555: 74)

ซากิย พิทักษ์คุมพล (2558) ได้นำงานศึกษาเรื่องนโยบายความมั่นคงมาวางทาบเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความสัมพันธ์และ/หรือความไม่ลงรอย ระหว่างงานศึกษาวิจัยทางวิชาการกับนโยบายความมั่นคงของรัฐ เพราะการเปรียบเทียบดังกล่าวอาจช่วยให้มองเห็นว่าเหตุใดปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จึงดำรงอยู่ในพื้นที่มายาวนาน การเปรียบเทียบนโยบายความมั่นคงกับแนวทางการศึกษา

Citation : ณัฐินี ปิยะศิริพันธ์. (2568). พัฒนาการและความเคลื่อนไหวของรัฐบาลไทยและกลุ่ม BRN ในการพูดคุยเพื่อสันติสุขชายแดน

ภาคใต้. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 293-302. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.18>

ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ทางวิชาการ ทำให้ผู้เขียนพบว่า ในอดีตหน่วยงานความมั่นคงมิได้ใช้องค์ความรู้จากการศึกษาวิจัยมาเป็นฐานคิดในการกำหนดนโยบายความมั่นคง เป็นเหตุให้นโยบายความมั่นคงเป็นส่วนหนึ่งของความขัดแย้งเสียเอง เหตุการณ์ความรุนแรงใน พ.ศ. 2547 เป็นผลให้ความสนใจในทางวิชาการที่มีต่อปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มสูงขึ้น งบประมาณในการศึกษาปัญหาความไม่สงบในส่วนของการวิจัยจากสถาบันการศึกษาและหน่วยงานวิจัยเพิ่มสูงขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งพบว่ากรอบการอธิบายปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ได้ต่างไปจากเดิมมากนัก คือ คำอธิบายเรื่องชาติพันธุ์ ศาสนา และประวัติศาสตร์

อย่างไรก็ดี ในช่วง พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา หน่วยงานความมั่นคงมีหลักฐานที่อ้างถึงขบวนการ BRN ในฐานะที่เป็นขบวนการหลักที่ต่อสู้กับรัฐไทย บทบาทของขบวนการ BRN ทั้งในแง่ขององค์กรและปัจเจกบุคคลได้รับความสนใจมากขึ้นเป็นลำดับ งานศึกษาของ พลโทสำเร็จ ศรีหรั่ง (2553) เป็นงานชิ้นแรกที่ถูกเบิกการศึกษาขบวนการปลดปล่อยรัฐปัตตานี เช่นเดียวกับงานศึกษาของ ซาฮา เฮลบาร์ด (Helbardt 2011) ที่ใช้ข้อมูลจากทหารและตำรวจในการทำความเข้าใจขบวนการนี้ในโลกวิชาการภาษาอังกฤษ และงานของ รุ่งรวี เฉลิมศรีภิญโญรัช (2556) ที่พยายามเจาะลึกถึงเส้นทางการเข้าร่วมขบวนการต่อสู้ของเยาวชนในพื้นที่ผ่านอุดมการณ์ทางศาสนาอิสลามซึ่งถูกใช้เป็นแรงขับเคลื่อน

ชินวัฒน์ แม้นเดช (2555) ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการเข้าสู่การเป็นสมาชิกองค์กรการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวทางในการหยุดยั้ง ได้ค้นพบขบวนการก่อความไม่สงบได้จัดตั้งและพัฒนาองค์กรการต่อสู้ของขบวนการบนฐานการสนับสนุนจากประชาชนที่ผ่านกระบวนการปลุกกระดมบ่มเพาะ โดยแรงจูงใจ (Motive) ในการตัดสินใจเข้าเป็นสมาชิกของขบวนการคือความเจ็บแค้นทางประวัติศาสตร์ และเชื่อว่าการต่อสู้กับรัฐไทยเพื่อเอกราชปัตตานีคือ การต่อสู้ในอิสลามเป็น “สงครามญิฮาด” ในอิสลามถือเป็นแรงจูงใจสูงสุดในการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิก ซึ่งสมาชิกทุกคนต้องผ่านกระบวนการฝึกอบรมตามลักษณะงานที่เก็งตัวไว้ เพื่อจัดตั้งสมาชิกที่ผ่านการฝึกอบรมเข้าสู่โครงสร้างองค์กรการต่อสู้ทั้งโครงสร้างองค์กรมวลชน (Political Wing) และโครงสร้างองค์กรการทหาร (Military Wing)

กุลนันทน์ คันธิก และคณะ (2566) ได้นำเสนอผลการวิจัยพบว่า ตัวแสดงหนึ่งในสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ แนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปัตตานี (Barisan Revolusi Nasional Melayu Patani: BRN หรือ Patani Malay National Revolutionary Front) ซึ่งมีบทบาทในการก่อเหตุรุนแรงมากที่สุด แม้ว่าในอีกด้านหนึ่งตัวแทนของกลุ่ม BRN ได้เข้าร่วมการเจรจากับภาครัฐผ่านคณะพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่กระบวนการนี้ยังไม่เห็นแนวโน้มของการลดความรุนแรงและการแสวงหาทางออกทางการเมืองที่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน การเคลื่อนไหวของกลุ่ม BRN เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายสูงสุดของขบวนการ คือ เอกราชนั้นจำเป็นต้องมีการขับเคลื่อนหรือต่อสู้ซึ่งล้วนต้องอาศัยสมาชิก มวลชน และแนวร่วมที่เกิดจากการบ่มเพาะมาทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็น

Citation : Piyasiripon, N. (2025). Development and Movement of Thai Government and BRN Group in Peace Dialogue in

Thailand's Deep South. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 293-302.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.18>

เป็นทั้งในและนอกระบบโรงเรียนสอนศาสนา ปอเนาะ ตาตีกา รวมทั้งในชุมชนหมู่บ้านที่กลุ่ม BRN สามารถจัดตั้งได้ โดยจะส่งอุซตาซหรือสมาชิกผู้ก่อเหตุรุนแรงเข้าไปบ่มเพาะเด็ก ๆ และเยาวชนในหมู่บ้านนั้น ๆ เพื่อสร้างมวลชน/แนวร่วม ตั้งแต่เด็กและเยาวชนเพื่อป้อนเข้าสู่องค์กร

ข้อค้นพบจากหลายการศึกษาวิจัยมีความสอดคล้องกันว่า กลุ่มหรือขบวนการที่เคลื่อนไหวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยังคงมีการปฏิบัติการก่อเหตุรุนแรงรวมถึงการปลุกระดมบ่มเพาะจนถึงปัจจุบันว่า มีเพียงกลุ่ม BRN Coordinate (Barisan Revolusi Nasional Coordinate) ซึ่งมีพื้นฐานความคิดความเชื่อทางเมือง คือ การต่อสู้เพื่อการปลดปล่อยปาตานี โดยใช้การปลุกระดมบ่มเพาะแนวคิดชาตินิยมชาตินิยมมาตุภูมิ การทวงดินแดน และการต่อสู้ในหลักการอิสลาม ทำให้เกิดอุดมการณ์ในการใช้ความรุนแรงเพื่อบรรลุเป้าหมายการต่อสู้ โดยการปลุกระดมบ่มเพาะนั้นมีขึ้นทั้งในและนอกระบบของโรงเรียน ดังนั้น ในการต่อสู้ของฝ่ายขบวนการที่ต้องการปลดปล่อยดินแดนนั้นมีทั้งการขับเคลื่อนงานทางการเมืองที่ใช้ความรุนแรง และการขับเคลื่อนงานการเมืองทั้งในเรื่องของการปลุกระดมบ่มเพาะ การจุดประเด็นต่าง ๆ เพื่อขยายผลไปยังสื่อทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการเจรจาต่อรองกับรัฐบาลไทยผ่านทาง การพูดคุยเพื่อสันติสุข

เนื้อหา (Content)

ในการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้การพูดคุยสันติภาพถือเป็นกระบวนการหนึ่งทางสันติวิธีเพื่อจัดการความขัดแย้งและมุ่งแสวงหาทางออกร่วมกันระหว่างคู่ขัดแย้ง บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และ เหมือนขวัญ เรณูมาศ (2560 : 7) ได้ให้ความหมายของคำว่า สันติวิธี หมายถึง วิธีการแก้ไขความขัดแย้ง หรือ การตอบโต้สถานการณ์หนึ่งๆ โดยไม่ใช้กำลังทางกายภาพต่อคู่กรณี โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นการประทุษร้ายต่อร่างกายและชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ โคทม อารียา อ้างถึงใน เอกสารความรู้ สถาบันดำรงราชานุภาพ (2551: 4) ที่กล่าวถึง สันติวิธี ว่ามีรูปลักษณะของการปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจ เช่น การใช้ปฏิบัติการที่ไร้ความรุนแรงเพื่อให้รัฐเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือพฤติกรรม ซึ่งผลพวงของการใช้สันติวิธีจะมีความยั่งยืนและเป็นไปตามหลักจริยธรรมหรือศาสนธรรมได้ดีกว่าการใช้กำลังทางกายภาพ

ปัจจุบันการแก้ไขปัญหาละแวกชายแดนภาคใต้ได้อยู่ภายใต้กรอบนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2566 – 2570 ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและนโยบายแห่งชาติ ซึ่งมีนโยบายการป้องกันและแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้ในนโยบายและแผนความมั่นคงที่ 5 มีเนื้อหาโดยสรุป คือ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 5 การป้องกันและแก้ไขปัญหาละแวกชายแดนภาคใต้มุ่งเน้นการลดการก่อเหตุรุนแรงและความสูญเสีย พัฒนาเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเสริมสร้างความปลอดภัย และขจัดเงื่อนไขความรุนแรง ผ่านการเสริมสร้างความสามารถในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน สร้างความเข้มแข็งของชุมชนและหมู่บ้าน โดยขับเคลื่อนผ่านกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บนพื้นฐานของความจริงใจ สมัครงใจ และให้เกียรติ

Citation : ญัณฐิณี ปิยะศิริพนธ์. (2568). พัฒนาการและความเคลื่อนไหวของรัฐบาลไทยและกลุ่ม BRN ในการพูดคุยเพื่อสันติสุขชายแดน

ภาคใต้. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 293-302. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.18>

เพื่อเป็นทางออกของความขัดแย้งตามแนวทางสันติวิธี ผ่านการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ คุณภาพการศึกษา และการบริหารจัดการของภาครัฐ โดยมีสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นหน่วยงาน เจ้าภาพ (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 2566: 4-5) จากนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคง แห่งชาติ พ.ศ. 2566 – 2570 เห็นได้ว่ารัฐยังคงให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติ สุขจังหวัดชายแดนภาคใต้

การพูดคุยหรือเจรจาเพื่อแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้ในประเทศไทยพบว่าเกิดขึ้นในลักษณะ ของการเจรจาปิดลับ (Backchannel) หรือช่องทางหลังบ้าน ใน พ.ศ. 2534 ที่ประเทศมาเลเซีย ซึ่งอยู่ใน รัฐบาลของ นายอานันท์ ปันยารชุนได้แต่งตั้ง พลโท ชรินทร์ อมรแก้วเป็นหัวหน้าคณะเจรจากับ กลุ่ม PULO นับว่าเป็นครั้งแรกที่มีความพยายามจะใช้การเจรจาและสันติวิธีในการแก้ปัญหา จากนั้นรัฐบาลไทยใช้เวลา ถึง 22 ปี ในการเริ่มรูปแบบการเจรจาสันติภาพที่เปิดเผยต่อสาธารณะ (มูลนิธิความร่วมมือสันติภาพ Peace Resource Collaborative อ้างถึงใน เสียงสันติภาพปาตานี, ม.ป.ป.) ใน พ.ศ. 2556 ภายในคณะรัฐบาลยิ่ง ลักษณ์ ชินวัตร กับกลุ่ม BRN โดยได้ทำข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพ ซึ่งมีรัฐบาล มาเลเซียเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และมีการพูดคุยอย่างเป็นทางการเกิดขึ้น โดยมีพลโท ภราดร พัฒนถาบุตร เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นตัวแทนรัฐบาลไทย และนายฮาซัน ตอยิบ เป็น ตัวแทนกลุ่ม BRN ซึ่งถือเป็นการเปิดตัวของกลุ่ม BRN สู่สาธารณะเป็นครั้งแรก แต่การเจรจาได้ดำเนินไป เพียงช่วงระยะหนึ่งก็ต้องยุติลงโดยยังไม่มีการตกลงใด ๆ ของทั้งสองฝ่าย เนื่องจากในขณะนั้นมีเหตุการณ์ ความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยจนนำไปสู่การรัฐประหาร อย่างไรก็ตาม โคทม อารียา (2560) ได้มี การกล่าวถึง ข้อเรียกร้องของกลุ่ม BRN ในการพูดคุยรอบแรกกับตัวแทนรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ซึ่งกลุ่ม BRN ได้มี ข้อเรียกร้อง 5 ข้อ ดังนี้ 1. รัฐบาลต้องให้มาเลเซียเป็นคนกลางหรือผู้ไกล่เกลี่ยในการเจรจา (Mediator) ไม่ใช่ผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) 2. ต้องเป็นการพูดคุยระหว่างขบวนการปาตานีที่นำโดยกลุ่ม BRN กับฝ่ายสยาม 3. ในระหว่างการพูดคุยจะต้องมีผู้สังเกตการณ์จากประชาคมอาเซียน องค์การความร่วมมือ อิสลาม และองค์กรพัฒนาเอกชน 4. รัฐบาลต้องปล่อยนักโทษที่ถูกคุมขังและยกเลิกหมายจับทั้งหมดโดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ 5. รัฐบาลต้องยอมรับว่ากลุ่ม BRN เป็นองค์กรเพื่อการปลดปล่อยปาตานีไม่ใช่กลุ่มแบ่งแยก ดินแดน จากข้อเรียกร้องดังกล่าวคาดว่าเป็นอีกสาเหตุหนึ่งซึ่งส่งผลให้การพูดคุยหยุดชะงักลง

รัฐบาลสมัยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 230/2557 ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2557 เรื่อง การจัดตั้งกลไกขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข จังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้น ซึ่งจากคำสั่งดังกล่าวได้มีการเปลี่ยนชื่อจากการพูดคุยสันติภาพเป็นการพูดคุยเพื่อ สันติสุข เพื่อเป็นการมุ่งเน้นการสร้างความสะดวกสบายในพื้นที่และมุ่งตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ส่งผลให้มีการจัดตั้งคณะพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมอบหมายให้ พลเอก อักษรา เกิดผล ทำหน้าที่หัวหน้าคณะพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นตัวแทนของรัฐบาลในการพูดคุยกับฝ่ายผู้ เห็นต่างที่เรียกตัวเองว่ากลุ่ม “มารา ปาตานี” (Mara Patani) นำโดยนายอาวัง ยะบะ ผู้แทนจากกลุ่ม BRN

Citation : Piyasiripon, N. (2025). Development and Movement of Thai Government and BRN Group in Peace Dialogue in

Thailand's Deep South. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 293-302.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.18>

เป็นประธาน และมีผู้แทนจากกลุ่มต่าง ๆ ร่วมเป็นสมาชิกภายใต้ร่มมาราปาทานิเข้าร่วมโต๊ะเจรจากับตัวแทน
รัฐไทย โดยเริ่มต้นการพูดคุยแบบเต็มคณะอย่างไม่เป็นทางการครั้งแรก เมื่อวันที่ 7-9 มิถุนายน 2558 โดย
การประสานงานของผู้อำนวยความสะดวก ผลของการพูดคุยได้ข้อยุติที่สำคัญ คือ 1. ให้ความเห็นชอบใน
หลักการที่จะลดเหตุความรุนแรงในช่วงเดือนรอมฎอน ปี 2558 2. ให้ความเห็นชอบร่วมกันในการจัดตั้ง
คณะทำงานทางเทคนิคร่วม (Joint Technical Team: JTT) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากคณะพูดคุย (Party
A) กลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐ (Party B) และผู้อำนวยความสะดวก เพื่อทำหน้าที่ในการกลั่นกรองวาระการ
ประชุม และพิจารณารายละเอียดประเด็นในการพูดคุยเพื่อเสนอให้คณะพูดคุยทั้งสองฝ่ายให้ความเห็นชอบ
ต่อไป 3. ให้ความเห็นชอบเรื่องบันทึกข้อตกลงร่วม (TOR) ด้านธุรการและการสนับสนุนกระบวนการพูดคุย
เพื่อใช้เป็นกรอบกติกาในการพูดคุยระหว่างกัน

หลังจากนั้น กระบวนการพูดคุยก็ขาดความต่อเนื่องมาจากสาเหตุของการไม่บรรลุข้อตกลง และการ
เปลี่ยนรัฐบาลของมาเลเซีย (สำนักข่าวอิศรา, 2561) นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ อาทิ 1) ปัจจัยการ
เปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในประเทศไทยที่ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงตัวหัวหน้าคณะพูดคุยฝ่ายไทยถึง
2 ครั้งในรอบ 2 ปี โดยใน พ.ศ. 2561 ทางฝ่ายไทยได้มีการปรับเปลี่ยนให้พลเอกอุดมชัย ธรรมสาโรรัชต์ อดีต
แม่ทัพภาคที่ 4 เป็นหัวหน้าคณะพูดคุยสันติสุขจังหวัดชายแดนใต้ ต่อมาใน พ.ศ. 2562 พลเอกวัลลภ รัก
เสนาะ อดีตเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้รับการแต่งตั้งเป็นหัวหน้าคณะพูดคุยสันติสุข 2) การ
เปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในประเทศมาเลเซีย เมื่อกลางปี 2561 ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงตัวหัวหน้า
คณะผู้อำนวยความสะดวกจาก ดาโต๊ะ สรี อะหมัด ชัมซามิน ฮาซิม เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2561 มาเป็น
พล.ต.อ.ตัน สรี อับดุล ราฮิม บินโมฮัมหมัด นูร์ และ 3) การเปลี่ยนแปลง ในฝ่ายมาราปาทานิ โดยนายสุกรี
ฮารี หัวหน้าคณะพูดคุย ได้ลาออกจากการเป็นหัวหน้าคณะพูดคุยฯ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562

หลังจากที่พลเอก วัลลภ รักเสนาะ เข้ามาทำหน้าที่หัวหน้าคณะพูดคุยได้มีการเจรจาอีกครั้งเฉพาะ
กับกลุ่ม BRN เมื่อ 20 มกราคม 2563 โดยมีประเทศมาเลเซียเป็นผู้อำนวยความสะดวก หลังจากนั้นทั่วโลก
เผชิญกับโรคระบาดโควิด-19 ส่งผลให้การพูดคุยอย่างเป็นทางการไม่สามารถดำเนินการได้ จนกระทั่งเดือน
มกราคม 2565 ได้มีการกลับมาพูดคุยอย่างเป็นทางการอีกครั้ง ซึ่งการพูดคุยภายใต้คณะของพลเอก วัลลภ
รักเสนาะ ตั้งแต่ พ.ศ. 2563 – 2566 รวมทั้งสิ้นจำนวน 6 ครั้ง ต่อมาในเดือนพฤษภาคม 2566 ประเทศไทย
มีการเลือกตั้งทั่วไป รัฐบาลสมัยนายเศรษฐา ทวีสิน เป็นนายกรัฐมนตรี มีการแต่งตั้งคณะพูดคุยสันติสุข
จังหวัดชายแดนภาคใต้ชุดใหม่ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 344/2566 เรื่อง แต่งตั้งคณะพูดคุยสันติสุข
จังหวัดชายแดนภาคใต้ ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2566 ได้มีการแต่งตั้งนายฉัตรชัย บางชวด รองเลขาธิการ
สภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นหัวหน้าคณะพูดคุยสันติสุขจังหวัดชายแดนใต้ และได้มีการพูดคุยสันติสุขเต็ม
คณะในเดือนกุมภาพันธ์ 2567 โดยการพูดคุยทั้งในช่วงของพลเอก วัลลภ รักเสนาะ ต่อเนื่องมาจนถึงนาย
ฉัตรชัย บางชวด มีสาระสำคัญ 3 ประการ คือ 1) การลดความรุนแรงในพื้นที่ 2) การปรึกษาหารือกับ
ประชาชนในพื้นที่ และ 3) การแสวงหาทางออกทางการเมือง สำหรับกรอบแนวทางการดำเนินงานจะสานต่อ
การพูดคุยสันติสุขในแนวทางเดิม โดยใช้แผนสันติสุขแบบองค์รวม (ร่างแผนปฏิบัติการร่วมเพื่อสร้างสันติสุข

แบบองค์รวม หรือ Joint Comprehensive Plan towards Peace: JCPP) ที่คณะพูดคุยทำไว้กับกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐที่มีแกนนำ BRN เป็นหัวหน้าคณะและมีประเทศมาเลเซียเป็นผู้อำนวยความสะดวก โดย Joint Comprehensive Plan towards Peace: JCPP จะมีเนื้อหาสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง การลดความรุนแรงในพื้นที่ และส่วนที่สอง คือ การจัดการปรึกษาหารือกับประชาชนเพื่อนำไปสู่การแสวงหาทางออกทางการเมือง (สำนักข่าวอิศรา, 2566) ทั้งนี้ ในระยะเร่งด่วนคณะพูดคุยจะเร่งหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อผลักดัน 2 ประเด็นสำคัญให้เกิดผลเป็นรูปธรรม คือ 1) การลดเหตุรุนแรง เริ่มด้วยการเตรียมการผลักดันให้เกิดโครงการรอมฎอนสันติสุข โดยคาดหวังให้เป็นจุดเริ่มต้นเพื่อยุติเหตุรุนแรงครอบคลุมต่อเนื่องในระยะยาวเพื่อเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อหนุนต่อการปรึกษาหารือสาธารณะอย่างสร้างสรรค์ และ 2) เริ่มกระบวนการปรึกษาหารือสาธารณะกับผู้มีส่วนได้เสีย โดยเฉพาะการพูดคุยกับกลุ่มต่าง ๆ ภายในประเทศอย่างครอบคลุม (เดอะ สแตนด์การ์ด, 2566)

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในประเทศไทยในเดือนสิงหาคม 2566 ส่งผลให้มีการเปลี่ยนนายกรัฐมนตรี คำสั่งแต่งตั้งคณะพูดคุยสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 344/2566 จึงสิ้นสุดลงไปด้วย ซึ่งเป็นเวลาเกินกว่าครึ่งปีแล้วที่ยังไม่มีความเคลื่อนไหวของทางรัฐบาลไทยในการขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ เดือนธันวาคม 2567 ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรีไทยเดินทางเยือนมาเลเซีย กลุ่ม BRN ได้มีการเรียกร้องให้มีการพูดคุยระหว่างไทย กับ BRN ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนมีนาคม 2568 มีผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อความไม่สงบแล้วอย่างน้อย 15 ราย ซึ่งจำนวน 6 ราย เสียชีวิตในช่วงเดือนมีนาคมซึ่งเป็นเดือนรอมฎอน สถานการณ์การก่อความรุนแรงของกลุ่ม BRN มีแนวโน้มขยายตัวทั้งปริมาณและความรุนแรงของการก่อเหตุ โดยเฉพาะเหตุระเบิดใหญ่ที่อำเภอสุไหงโกลลก และตามมาด้วยการชุมนุมและวางระเบิดในพื้นที่อำเภอสายบุรี เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2568 ซึ่งการก่อเหตุรุนแรงเป็นการกดดันให้รัฐบาลไทยเร่งดำเนินการเปิดการเจรจา อีกทั้งยังเป็นการแสดงกำลังให้ทั้งมวลชนที่สนับสนุนและทางรัฐไทยเห็นถึงศักยภาพในการปฏิบัติการ

อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีการสงครามกล่าวว่า การเจรจาคือ สงครามการเมืองในอีกรูปแบบหนึ่ง เพราะวัตถุประสงค์ของการเจรจาของขบวนการติดอาวุธที่ดำเนินการต่อต้านรัฐนั้น มีความชัดเจนในตัวเองเสมอ คือ การเอาชนะฝ่ายรัฐบนเงื่อนไขของข้อตกลงทางการเมือง ไม่ใช่การเจรจาเพื่อยุติการก่อเหตุร้ายอย่างที่ฝ่ายรัฐต้องการ การก่อการร้ายและการสร้างเหตุรุนแรงจึงเป็นทิศทางหลัก การพูดคุยกับรัฐไทยก็เป็นความหวังว่าการพูดคุยกับฝ่ายรัฐจะเป็นปัจจัยที่เอื้อประโยชน์ต่อปฏิบัติการของ BRN ในภาพรวม เพราะการพูดคุยในความหมายของการเจรจานั้น เป็นรูปแบบการต่อสู้ส่วนหนึ่งในกระบวนการเคลื่อนไหวของกลุ่มติดอาวุธ (สุรชาติ บำรุงสุข, 2568) นอกจากนี้ ในการเจรจานั้นต้องมีจุดหมายที่ชัดเจนตั้งแต่แรกเพื่อให้คู่เจรจาทระหนักว่าเรื่องใดไม่สามารถผ่อนปรนได้ เช่น รัฐบาลอินโดนีเซียไม่ยอมให้อาเจห์แยกตัวเป็นเอกราช และกลุ่มที่มักจะเข้าร่วมการพูดคุยเมื่อเห็นว่าจะจะเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ในการใช้กำลัง (อาภัสรา เฟื่องฟู, 2555) ดังนั้น ในการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้การที่จะบรรลุเป้าหมายตามความต้องการของไม่ว่าจะเป็น

Citation : Piyasiripon, N. (2025). Development and Movement of Thai Government and BRN Group in Peace Dialogue in

Thailand's Deep South. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 293-302.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.18>

ฝ่ายรัฐไทยเองหรือของกลุ่ม BRN จะต้องมีความชัดเจน และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความได้เปรียบในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นการมีมวลชนสนับสนุน และมีความสามารถในการจัดการควบคุมสถานการณ์ในพื้นที่ หากไม่เป็นเช่นนั้นย่อมเป็นการยากที่จะบรรลุเป้าหมายในการเจรจา

บทสรุป (Conclusion)

นับจาก พ.ศ. 2556 ที่ได้มีการเปิดการเจรจาพูดคุยอย่างเป็นทางการระหว่างตัวแทนรัฐบาลไทยและกลุ่ม BRN เห็นได้ว่าพัฒนาการและความเคลื่อนไหวของรัฐบาลไทยและกลุ่ม BRN ในการพูดคุยเพื่อสันติสุขชายแดนใต้มีความคืบหน้าอย่างค่อยเป็นค่อยไป มีหลายห้วงเวลาที่มีการพูดคุยต้องหยุดชะงักลงไม่ว่าจะจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทั้งภายในของไทยและทั้งของมาเลเซียในฐานะผู้อำนวยความสะดวก รวมทั้งการไม่สามารถบรรลุข้อเรียกร้องระหว่างคู่เจรจา แม้ว่าการพูดคุยจะเป็นกระบวนการหนึ่งทางสันติวิธีเพื่อขจัดความขัดแย้งและมุ่งแสวงหาทางออกร่วมกันระหว่างคู่ขัดแย้ง แต่ปฏิบัติการในการก่อความรุนแรงในพื้นที่ก็ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะการได้เปรียบในพื้นที่ก็ทำให้ได้เปรียบบนโต๊ะเจรจาด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้ทางรัฐบาลไทยเองจึงพึงพิจารณาถึงปัจจัยในการขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขชายแดนใต้ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางการเมืองภายในและภายนอก สถานการณ์ในพื้นที่ และการสนับสนุนของมวลชนกลุ่มต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กุลนันท์ คันธิก, สุรชาติ บำรุงสุข, ฉัตรพงศ์ ฉัตราคม, ศรีนทร สุวรรณพงศ์, และ ศิบัติ นพประเสริฐ. (2566). กระบวนการบ่มเพาะความรุนแรงและการแสวงหาสมาชิกของกลุ่มก่อความไม่สงบ: กรณีศึกษาของกลุ่ม BRN. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 13(1), 1–24. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jopag/article/view/264481>
- โคทม อารียา. (2560). ข้อเสนอการแปลงเปลี่ยนความขัดแย้งชายแดนใต้ผ่านการผสมผสานวัฒนธรรมและการปกครองร่วมกัน. *วารสารสิทธิและสันติศึกษา*, 3(1). <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/HRPS/article/view/164154>
- ชินวัฒน์ แม้นเดช. (2555). กระบวนการเข้าสู่การเป็นสมาชิกองค์กรการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวทางในการหยุดยั้ง [เอกสารวิจัยไม่ได้ตีพิมพ์]. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ณัฐปภัสร ธนัตถกิตติ. (2555). การจัดการปัญหาความไม่สงบตามแนวนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาล: กรณีศึกษาเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ปี 2547–2554 [ภาคินพนธ์ปริญญาตรีไม่ได้ตีพิมพ์]. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ดอะ สแตนด์การ์ด. (2566, 9 ธันวาคม). ฉัตรชัย หัวหน้าคณะพูดคุยเพื่อสันติสุขชายแดนใต้ เข้าพบผู้อำนวยการ
ความสะตอมาเลเซีย สานต่อการพูดคุยสันติภาพ. <https://thestandard.co/chatchai-bangchud-malaysia-facilitator/>
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์, และ เหมือนขวัญ เรณูมาศ. (2560). สันติวิธี: การจัดการความขัดแย้งตามแนวทาง
สันติวิธี. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.*, 5(2), 1-16.
- รุ่งรวี เฉลิมศรีภิญโญรัช. (2556). *ถอดความคิดขบวนการเอกราชปาตานี*. ปัตตานี: โครงการจัดพิมพ์ดีบุกส์
(deep book).
- ชาเกียรติ พิทักษ์कुมล. (2558). *บทสำรวจการศึกษาความขัดแย้งและการแก้ไขความขัดแย้งในจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ในรอบทศวรรษ (พ.ศ. 2547-2557)*. สงขลา: สถาบันสันติศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สถาบันดำรงราชานุภาพ. (2551). *การจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี* [เอกสารความรู้]. กรุงเทพฯ:
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. (2566). *นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.
2566-2570*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- สำนักข่าวอิศรา. (2566). *พูดคุยดับไฟใต้ นับหนึ่ง "สร้างสันติสุขแบบองค์รวม"*.
<https://www.isranews.org/article/south-news/other-news/116361-thaitalkbrn.html>
- สุรชาติ บำรุงสุข. (2568). *หนทางเจรจาที่ "ปลายด้ามขวาน"*. <https://www.nationtv.tv/politic/rueang-mai-cop/378958061>
- เสียงสันติภาพปาตานี. (ม.ป.ป.). *การเจรจาสันติภาพปาตานีจากอดีตถึงปัจจุบัน*.
<https://www.suaradamaipatani.com/progressing-peace/118/>
- สำเร็จ ศรีทราย. (2553). *สงครามประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้*. เอกสารอัดสำเนา.
- อาภัสรา เฟื่องฟู. (2555). *กระบวนการพูดคุยสันติภาพเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดน
ภาคใต้: บทเรียนจากต่างประเทศ* [รายงานการศึกษาส่วนบุคคล]. สถาบันเทววงศ์ยุโรปการ
กระทรวงต่างประเทศ.
- Helbardt, S. (2011). *Deciphering Southern Thailand's violence: Organization and insurgent
practices of BRN-Coordinate* [Unpublished doctoral dissertation]. University of
Passau.

